

ÁRA: 4 Ft

Az Interdiszciplináris Tudományos Diákkör belső tájékoztatója.
Szerkesztő: MAURER GYÖRGY 1125. Bp. Sasvári G 42/b.

Csete György: NAPVÁROS (A kerepestarcsai CV koncepciójához)

Az építészek, környezetformálók zöme máig érzéketlenül halad el a természetes és mesterséges környezet állapotában beállott drámai változások láttán világszerte, s alig képes többre, mintsem, hogy esztétikai, formai kérdésekkel bibelődjék.

A Föld különböző pontjain zajló „szigetkísérletek” egyengetik mindössze a jövő alternatíváit. A Római Klub 1968-as jelentése arról, hogy a „tudományos” technikai forradalom nyomában feltorlódozó környezetszennyezés önmagában is felér egy atombombával – sokakban megkérdőjelezte a görög-római alapokra épülő európai kultúra útjának helyességét. Kérdés, hogy mennyiben „tudományos” a levegő és a víz, a föld deszenyvezése, a táj tönkretétele, az élővilág kiirtása, a kultúra eróziója, s a többi. Időszzerű és tudományos még a természet meghódítása és átalakítása, beleértve az embert is, vagy tudományosabb-e a természeti törvények és erők megértésére és követésére építő organikus kultúrák építése?

Utópia, vagy a jövő valósága? Úgy gondoljuk, hogy környezetvédelmi törvényeink és a világban zajló kísérletek tanulságaira támaszkodva ma már nem utópia és nem többletkiadás egy környezet- és emberbarát település „Communard Város” megtervezése és felépítése. Ehhez minden szükséges szellemi és anyagi erőforrással rendelkezünk. A 2000 lakásos város legyen ökológiai szemlélettel tervezett, a lehetőségek határáig önálló és önellátó településkísérlet, csak a legnélkülözhetetlenebb kapcsolatokat tartva környezetével;

- kertváros (az 1987-ben elbírált Debrecen-Pallag kertváros mintájára) zöldbe ágyazott, csendes, tiszta levegőjű övezet a megszabott lakásszámmal és sportterületekkel stb.;

- a lakosság zöme helyben találjon munkát, ne kényszerűen területgazdálkodó pótcselekvésre, nyaraló, zártkert tartására, stb.;

- a telkek részint minimális területű haszonterületek, amelyeken a pihenés és termelés funkciói egyaránt megoldódnak;

TEAHÁZI PROGRAM

5. péntek AHOGY TETSZIK NAP

12. péntek A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA MEGJELENÉSE

Az ITDK kibernetikai műhelyének estje
Beszélgetőpartnerünk: Várhelyi Tamás a beszélgetésből:

- hardver- szoftver fejlődés
- az ebből következő társadalmi helyzet
- az emberi életmód szükségszerű megváltozása stb, stb.

19. péntek Az ITDK művi környezet műhely estje
COMMUNARD VÁROS - ÖSSZEGZÉS - TANULSÁGOK

Meghívott vendégeink: politikusok, akik a lapzártáig még nem adtak végleges választ.

A teaház ezután szeptember közepéig szünetel.
Hosszú forró nyarat kívánunk nektek.

- a lakóházak (átrium, félátrium-házak) energiatudatos, energiatakarékos szemlélettel tervezettek, építőanyagok nem környezet-szenyezők, ahogy technikai berendezéseik sem; a földszintes vagy emeletes lakóházak, intézmények nap (és szélenergia) hasznosítással, üvegházakkal, stb. tervezettek;

- a területen belül gyalogos és kerékpáros, elektromos meghajtású járművek biztosítják a közlekedést;

- a zöldfelületek területe többszöröse legyen az épületekkel, burkolatokkal beépített felületeknek = zárt, tömör faszorok és sövények, tetőkertek, függőkertek, növényfalak, üvegházak, stb.;

- a hulladékgyűjtés anyag szerinti szétválasztásban történjék, a hulladék egy része ismételt ipari felhasználást nyer, szerves részük a szennyvízzel, szappal együtt komposztálva kikerül a földekre, kertekbe;

E U P S Y C H I A

(egy pszichológiai utópia)

Nagy örömmel dolgoztam nemrégiben egy pszichológiai utópia spekulatív megfogalmazásán, amelyet EUPSYCHIA-nak neveztem el, és amelyben pszichológiai szempontból mindenki egészséges. Vajon - mindannak alapján, amit az egészséges emberekről tudunk - meg tudnánk-e jósolni, milyen kultúrát alakítana ki 1000 egészséges család, akik valamilyen lakatlan helyre települve, ott a maguk tetszése szerint maguk alakítanák sorsukat? Miféle nevelési módszert választanának? Milyen gazdasági rendszert? Milyen volna a szexualitásuk, vallásuk?

Egyes dolgok vonatkozásában, különösen a gazdasági rendszert illetően, válassom bizonytalan. Más dolgok tekintetében viszont semmiféle kétségeim nincsenek. Egyik ezek közül az a szilárd meggyőződése, hogy a csoport nagymértékben anarchisztikus lenne, kultúrájuk kötetlen, de szeretetteljes, s az emberek számára (a fiatalok számára is) a nálunk megszokottnál sokkal több szabad válass-

tásra nyílna lehetőség, és ahol az egyén kívánságait sokkal nagyobb mértékben vennék tekintetbe, mint a mi társadalmunkban. Az emberek nem lennének annyit egymás terhére, mint nálunk, nem akarnák feltétlenül ráerőszakolni embertársaikra véleményüket, filozófiai vagy vallási meggyőződésüket, öltözködési, étkezési ízlésüket, női ideáljukat. Egy szóval EUPSYCHIA lakói igyekeznének engedékenyek lenni, meghallgatnák és lehetőleg teljesítenék egymás kívánságait, a frusztrációt csak némely esetben alkalmaznák (ezeket még nem próbáltam meghatározni), és megengednék, hogy mindenki amikor csak lehetséges, szabadon választhasson. Ilyen körülmények között az emberi természet legmélyebb rétegei is könnyen föltárukozhatnának.

Hangúlyozni kívánom, hogy a felnőtt embereket külön esetnek kell tekinteni. A szabad választás-szituáció nem feltétlenül alkalmazható általánosan - hanem csupán romlatlan egészségűek esetében. Beteg, neurotikus ember rosszul választ, nem tudja, mit akar, és még ha tudja is, akkor sincs elég bátorsága a helyes választáshoz. Így, ha az ember

→ 4.

-
- a kertvárosban vegyszerezés nincs;
 - a felhasznált víz tisztítottan visszaforgandó;
 - a település építőanyagai, használati tárgyai természetes, szerves eredetűek; nehezen lebomló műanyagok, stb. nem használatosak;
 - a város funkciója alapján a takarékosagra épül, ezzel együtt az energiatakarékosagra az ismételt anyagfelhasználásra, stb. - azaz a környezet tisztaságának megőrzésére.

A városstervezésnél a létesítmények, épületek tervezésénél a legszélesebb értelemben támaszkodni kell a környezetvédelmi előírások teljesítésére, új minőségű lakókörnyezet megteremtésére, amely elválaszthatatlanul táji, természeti közegbe ágyazódik.

A rendezési, beépítési tervek készítésénél

különös tekintettel kell lenni =

- a föld
- a víz
- a levegő
- az élővilág
- a zöldterületek
- a táj védelmére, továbbá
- a zaj és rezgések elleni védelemre
- a hulladékgazdálkodásra
- a szennyvízkezelésre, mint részleteztük az emberközpontú települési környezet megteremtése érdekében.

Ezekre a kérdésekre építészeti-tervezési megközelítéssel ma már nem adható felelet.

Az élettelen kulisszatervezés (posztmodern, stb.) felett már rég eljárt az idő.

A városi örökség

(részlet)

A Közel-Kelet nagy folyó völgyeiben a városi életnek láthatóan két ellentmondó archetípusa alakult ki. Az egyik, Egyiptom nyugalmát és önbizalmát, a másik, Mezopotámia viharos bizonytalanságot fejezett ki; az egyik veszélytől zaklatva és szorongva fölhalmozta a hatalom jelképeit, súlyos falakkal vette körül magát, hogy távol tartsa azokat, „akik rosszat terveznek”; a másik, bízott a Nap és Nílus Atya jóindulatában, s tudta, hogy egyik év olyan lesz, mint a másik. Az egyikben a fellegrár volt a hatalom szilárd központja, amely ha fölrobbant, önmagát is, célját is megsemmisítette; a másikban a falu szerves rítusai enyhítették és humanizálták a civilizáció rendelkezésére álló valamennyi új erőt: az ilyen városban még mindig volt szava az „ékező szülő paraszt”-nak. Ezek a polarizált ellentétek – új köntösben – mindmáig fennállnak.

A városi örökség tehát már a kezdet kezdetén kettéágazott, és a két nagy völgyrendszer közötti különbségek a város egész története alatt szembeszökők voltak, jóllehet gyakorta álcázott alakot öltöttek. Voltaképpen az emberi kultúra fejlődése előtt két út nyílt, mihelyt túljutott a neolitikus közösség által elért szinten: a falu útja vagy a fellegrár útja, avagy biológiai-
lag kifejezve, a szimbiotikus vagy a ragadozó életmódé. Ezek nem voltak abszolút alternatívák, de ellentétes irányba mutattak. Az első az önkéntes együttműködés, a kölcsönös alkalmazkodás, a szélesebb körű kommunikáció és megértés útja volt: eredménye komplex jellegű, szerves társulás, magasabb szinten, mint amit a falusi közösség és a környező földek nyújthattak. A másik a fosztogató jellegű uralkodás útja, amely rideg kizsákmányoláshoz, végső fokon pedig élősdire végelgyengüléshez vezet; az expanzió útja, annak minden erőszakával, konfliktusával, szorongásával, amely magát a várost eszközzé változtatja „a fölösleg kivonására és koncentrációjára”. E második forma érvényesült nagyjából végig a város történetén egészen napjainkig, s nem kis mértékben felelős azért, hogy az egyes civilizációk bezárkóztak, és sorra egymás után összeomlottak.

Gondolkodás téma nélkül

(előziny a 21. és 22. számban)

Őszintén örülök annak, hogy Csáki Mihály ilyen szépen összerakta a bizonyára másokban is fölmerült kételyeket, s így módom van megkísérelni e kételyek eloszlatását.

1. Azzal a megjegyzéssel, hogy „minden emberi társadalom kísérlet”, nem gazdagítani akartam a tárgyat, hanem szűkíteni. Nem tartottam ugyanis indokoltnak, hogy a CV a kísérleti jelzővel magát megkülönböztesse a többi V-től. Akármit állítunk is az emberi társadalmakról, állításunk ELÉ mindig tehetjük a kísérleti jelzőt, hiszen állításaink tartalmi szempontból nem egyenrangúak, nem esetlegesek. Ilyesmi csak a formális logikában lehetséges. A valóságban semmiféle rangúság, semmiféle esetlegesség nincs.

A természet és embertársaink legyőzését azért emeltem ki a többi kísérleti cél közül, mert ez az egyedüli, amelyben komoly, sőt végleges sikereket is értünk el, s amely egyúttal kizárója is lehet minden egyéb célunk elérésének, minden egyéb kísérletünk sikerének. A CV nagy érdeme, hogy először hangsúlyozza a győzelem kizárásának szükségességét, legalábbis embertársaink tekintetében, mert ehelyett a meggyőzési tervezési megvalósítási, s így először válik lehetővé az is, hogy megvitatnassuk a természet legyőzésének feladási módjait. A CV egyébként formáját tekintve megfelel egy környezetépítő város kívánalmainak is, azaz tágabb forma, mint ami jelenlegi tartalmából következik.

2. A munka szó idézőjelbe tévésének bizony van értelme, s az idézőjel ezért nem hagyható el. Van természetépítő munka is, sőt az ember is képes ilyen munkát végezni, még ha eddig nem is nagyon próbálkoztunk vele.

Az emberi tevékenység természetpusztító jellege ezen túl nem attól függ, hogy én mit jelentek ki, vagy hogy Cs.M. elhagyja-e az idézőjelet, vagy sem.

Ez minden kijelentéstől független tény, legfőkébb van, aki nem veszi észre.

(Lewis Mumford: A város a történelemben Bp. Gondolat 1985. 615 oldal)

Mumford munkásságáról Kodolányi Gyula írt a Velőtség, 84/XII. számában.

A humanizmus mindkét Cs.M. féle indok alapján jogosan nevezhető fajelméletnek. Kíváncsian várom Cs.M. indokait, vajon miért nem helyes ennek a terminusnak a használata. A fajelmélet ezen túlmenően nemcsak azért hibás, mert más, vagy későbbi fajokkal szemben preferál, hanem mert minden faj (élőlény-, atom-, molekula-, égitest-, mozgásforma-, stb. faj) absztrakt fogalom: a valóságban nem létező szerveződési szint, s ebből következően önmagunk, vagy a természet bármely más részének téves azonosítását eredményező üres formula, a valóság leírési kísérletének sikertelen eszköze. Sikertelen kísérlet természetesen a formális és dialektikus logika is. A fajelméletnek tehát az a fő hibája, hogy a fajfogalmakat és a formális logikát preferálja, szembeállítja, alárendeli a valóság szerveződési szintjeivel, tehát a populációkkal, az ökoszisztémákkal, a bioszférával, s azok nem absztrakt, a DNS kódnyelvben megtestesülő fogalomrendszerével, funkcionális logikájával szemben.

3. A rossz útra tévedés olyan – nem erkölcsi – kategória, amely a – most már – védelmezni is kívánt természeti egészről és annak optimális állapotából, mint tartós létezési feltételeinkből következik. Talán érthetőbb lenne, ha a jó út nem találásáról beszélénk helyette.

Erkölcsi kategória ez majd csak akkor lehet, ha a jó útra ráakadunk, azt tudatosítani is sikerül, de még lesznek, akik letémi igyekeznek róla. Egy igazi, egy környezetépítő CV-ben azonban a megelőző intézkedéseknek ezt a lehetőséget ki kell zárnunk, hogy erkölcsi kérdések ne merülhessenek föl.

A szükségesség itt elkerülhetetlenséget jelent.

4. Ha nem a tartós létezési feltételeink előállításában állapodunk meg, akkor az öngyilkosságot választjuk, s akkor nemcsak a CV témájáról, de gondolataink csiszoltságáról sem érdemes elmélkedni.

5. A CV azért jobb, mert meggyőzni igyekszik embertársainkat. Ugyanakkor azért nem elég jó, mert a természet megőrzése nem jószándék, nem természetvédelem, környezetkímélő, szelíd technikák kérdése, hanem természetépítési gyakorlat, és a hozzá szükséges önénytudományos ismeretek függvénye. A mérce tehát a jelenlegi emberi ismeretekhez képest külső kritérium.

6. Nagy szerencse, hogy Cs.M. elemzése nem érinti a CV témáját, s így az én gondolataimat sem. Az is szerencse, hogy tételeim csak Cs.M. logikája szerint önellentmondók, és

így remény van CV-re, sőt környezetépítő CV-re is, mert a jövőben lesz legalább egy döntéshozó, aki a formális logika és a többi szellemi korlát elől fog kitérni.

Ha Cs.M. valamit „nem tudni”, mert pl. a LevLap terjedelme nem teszi lehetővé a részletes kifejtést, úgy ajánlom a magam módszerét: nem szégyellni megkérdezni attól, aki tudja.

1987. március 17.

Agócs József

A szerkesztő megjegyzése:

Agócs József izgalmasan radikális és új-paradigmát képviselő kéziratai hozzáférhetők az IGYÉSZ-ben. A legátfogóbb a „Rendkeresés” (173. old.) a legzisszerűbb a „Miért pusztulnak a tölgyek?” (Természetvédelem 13.számában) Aki az egész ökológiai problémakör tágabb és mélyebb összefüggései iránt érdeklődik, annak az „Ökológiai kapcsolatok” (Népművelési Intézet 1983.) című válogatást ajánljuk a figyelmébe, melyből a 6. számunkban közlünk szemelvényt.

szabad választásáról beszélünk, mindig egészséges felnőttekre vagy még el nem rontott, el nem torsult gyermekekre gondolunk. ...

... Pszichológiai szempontból mindazokat autonómnak, azaz a kultúrától viszonylag függetlennek tekinthetjük, akiket mások helyeslése vagy helytelenítése nem befolyásol és ehelyett valódi önbecsülésre törekssenek. ... A vélemények és ízlések szabadsága és a tolerancia az, amire leginkább szükség van.

(A.H. Maslow: Motivation and Personality, New York — Harper, 1970. magyarul: Személyiséglélektani szöveggyűjtemény, KLTE BTK, 1980.)

Alternatív kezdeményezések, mozgalmak „Eszperantóországban”

(részletek)

As alternatív kezdeményezések felvirágzása Eszperantóországban a hetvenes-nyolcvanas évek fejleménye. Jól bizonyítja ezt az utóbbi évtized sajtójának áttanulmányozása

Környezet- és természetvédők. Az ökológiai egyensúly megbomlása miatt érzett nyugtalanság Eszperantóországban is megjelent a hetvenes években. A különféle egyedi kezdeményezések mellett létrejött 1978-ban az Ekologia Rondo Esperantista (ERE, Eszperantista Ökológiai Kör), melynek legfőbb tevékenysége az Ekoperanto c. környezet és természetvédelmi folyóirat kiadása volt. A zöld mozgalmak széleskörű térhódítása vezetett arra, hogy az Európai Zöldek 1984-es Liege-i kongresszusa előtt megalakult az Asocio de Verduloj Esperantistaj (AVE, Zöld Eszperantisták Szövetsége). Ugyanakkor, nagyrészt az ERE bázisán megalakult a Koresponda Kooperativo de Kulturprotektaj Esperantistoj (KoKo, Természetvédő Eszperantisták Levelező Szövetsége). A két társaság felosztotta egymás között a terepet: míg az AVE kifejezetten a zöld pártokhoz kapcsolódik,

addig a KoKo politikailag teljesen semleges, elsősorban természetvédelemmel, tudományos ökológiával foglalkozik.

A KoKo 1986 óta az Ifjúsági Eszperantó Világszövetség (TEJO) szakmai szervezete, célja a környezet- és természetvédelmi nevelés elősegítése, a természetvédő mozgalmak támogatása; konkrétan szemináriumok, táborok, konferenciák szervezése, az ilyen irányú nevelés segítése.

Kialakulóban van egy eszperantó ökológiai kommuna is

Dél-Franciaországban. A környezet- és természetvédelemmel lasább kapcsolatban álló más eszperantó szervezetek is (EnRE, ORE, ISAE) mutatnak némi aktivitást ezen a területen.

IFJÚSÁGI (SZUB)KULTÚRA. A mindenfajta új iránt különösen fogékony ifjúság Eszperantóországban is erőteljes hordozója lett az alternatív gondolkodásnak. Természetesen létrehosta a saját (szub-kulturáját is, mely az anyatársadalmakkal szemben újdonsággal is szolgál.

TURIZMUS. A hetvenes évek új jelensége az ifjúsági eszperantó turizmus fellendülése, a „hátissákosok” kirajzása a világ (nemcsak Európa) minden sarkába. Míg az előző eszperantista generációk lételménye a klubosdi és a levelezés volt, az új generációé a személyes érintkezés, a mindenütti nemzetközi otthonosság (ez némi megszorítással a kelet-európai országokra is érvényes). Az enyhülés légkörében a nemzetközi utasági kedvezmények (Interrail, BIGE, stb.) - melyek Eszperantóországon kívüli történések - mellett úttörő jelentőségű volt a TEJO kezdeményezésre létrehosott Pasporta Servo (Útlevel-szolgálat). A Pasporta Servo eszperantista vendéglátók nemzetközi hálózata, akik bizonyos — rendszerint nagyon enyhe — feltételek mellett készek vendégül látni utasó eszperantistákat. A kezdeményezés gyorsan felvirágzott, jelenleg a világ 53 országában több mint 700 vendéglátó a tagja és a Pasporta Servo-t gyakorlatilag bármely eszperantista használhatja.

→ Ebben a turizmusban az utasó nem társadalmon kívül utasik, hanem - esperantista vendéglátói segítségével - egy másik társadalmi közegekben. A kapcsolatok nem esetlegesek, felületesekek, hanem motiváltak, intenzívek; nem a felülről megmervezett, alulra érve elgyöngülő internacionalizmus szerint szerveződnék, hanem szemtől-szembe.

ESPERANTÓ PROTESZT SZONG.

Előszörban class-francia nyelvterületen alakult ki (Marcelle, Gianfranco Molle, Jacques Le Puil), bár újabban Kelet-Európában is megjelent (Dinnyés József). A „külvilági” proteszt közvetítésén túl sajátos szerepet játszanak a „benszülött” esperantó kultúra megteremtésében is.

MOZGÁSSÉRÜLTEK, VAKOK, SÜKETNÉMÁK. Esperantóország közegekben ezek a csoportok nagyobb intenzitással vannak jelen, mint bármelyik élő társadalomban, emancipációjuk itt előrehaladottabb. Nem véletlen, hogy két fontos folyóirat, az Esperanto és a Monato hanganyag formájában is hozzáférhető a vakok számára, a La Jaro (1986) c. évkönyv Braille-ábécét közöl vakoknak, jelbessédet süketeknek, ujjábécét süketvakoknak. Egyáltalán, nagyobb az odafigyelés az első társadalmak perifériájára szorult hátrányos csoportokra.

NEMZETI KISEBBSÉGEK,

EMBERI JOGOK. Az Internacia Komitato por Etnaj Liberecoj (IKEL, Nemzetközi bizottság az Etnikumok Szabadságáért) tevékenységének alapja mindenféle etnikum teljes szuverenitása az emberi szolidaritás keretein belül. Az etnikum alkotóelemei a közös anyanyelv és a hagyomány. Ezért az IKEL igyekszik információt szerezni az etnikumok történetéről, jelenlegi helyzetükről és az

adekvát módon közvetíteni, előszörban az orgánuma, az Etnismo révén.

—1980-ban Japánban megalakult az Esperantista Societo por Homaj Rajtoj (Esperantista Társaság az Emberi Jogokért) assal a céllal, hogy segítséget nyújtson a politikai foglyoknak, küzdjön a diszkrimináció ellen (további működéséről nincs adatunk).

FOGLALKOZÁS A HARMADIK VILÁG PROBLÉMÁIVAL.

Miként Szabó Máté megállapítja, a harmadik világgal való foglalkozás mértéke egyenes arányban áll a fejlettség mértékével, így nem csoda, hogy ennek a művelésében Esperantóországban kizárólag a jóléti társadalmak képviselői vesznek részt. Éppúgy találunk egyéni akciókat (pl. segítség az afrikai leprásoknak), mint a külső törekvésekhez való csatlakozást, Konkrét mindennapi segítséget jelent a braziliai Bona Espero (Jóreménység) esperantó gyermekkomuna közel harmincéves gyakorlati tevékenysége.

A fenomenologikus leírás után tekintsük át ezen mozgalmak összefüggéseit, Esperantóországhoz és a „külvilághoz” fűződő viszonyukat.

MILYENEK IS EZEK A MOZGALMAK?

Esperantóország alternatív mozgalmi, kezdeményezései:

- **IGEN KIS LÉTSZÁMÚ CSOPORTOK.** Néhány száz főt vagy néha pl. IKEL még ennél is kevesebb embert tömörítenek, ami még Esperantóország létszámához képest is kicsi (az utóbbi létszáma különböző becslések szerint néhány százszertől néhány millióig terjed). Gyakran nem is beszélhetünk mozgalmakról, csak kvázimozgalmakról, kezdeményezésekről.

VÁLTOZÉKONYAK. Gyakran feloszlanak, átalakulnak, újraalakulnak. Ez utal, egyrészt, a nem túl nagy stabilitásra, ami a kettős diaszpóralét (diaszpóra a diaszpórán belül) természetes következménye, másrészt, ezen közösségeknek - az első társadalmaktól eltérő - nagyobb mobilitására, laza, keretszerű szerveződésre.

- létszámuknál és számarányuknál nagyobb jelentőséggel bírnak.

A./ Eszperantóországban bizonyos avantgarde funkciót töltenek be. A külső világ alternativitásainak elfogadtatását elősegítő tevékenységükkel az eszperantista közösség horizontját tágítják, segítik az eszperantónak megfelelő (korábban ismertett) adekvát szerep tudatosságát (ezzel municiót szolgáltatnak az alternatív eszperantizmusnak is), a pluralizmus növekedését. B./ A külvilág, az első és a második társadalmak számára a nem domináns paradigmák erősítését jelentik. Sajátos, csak Eszperantóországban fellelhető vonásaik révén példát mutathatnak más alternatív mozgalmaknak. Eszperantóország értékeinek kifelé közvetítését végezhetik egy olyan közegen keresztül - az alternatív mozgalmak segítségével -, mely az alternativitásokra fogékonyabb az első társadalmaknál. Ilyen értékek: 1. új típusú nyelvi kommunikációs eszköz (melynek elsajátítása sokkal kevésbé diszkriminatív és elitista, mint az etnikus nyelveké); 2. új, alternatív paradigmán alapuló kommunikációs kultúra; 3. nemzetközi otthonosság (mely a fenti értékeken alapul); 4. nyitott pluralista társadalmi közeg, mely mentes az államszerű adminisztratív korlátozásoktól; 5. az egyén önfejlődésének és társadalmi aktivitásának sajátos dimenzióját adja, az anyatársadalmakbeli kötelek és tiltott szerepek nélkül.

- aktoraik túlterheltek. A résztvevők nem ritkán egyszerre több - Eszperantóországon belüli és kívüli - alternatív mozgalom aktivistái (és a harmadik világ értelmiségeihez hasonlítják őket). Ez egyszerre jelent az egyének élményakkumulációt és túlterheltséget is - és mindenfajta modernizációs törekvés „káderproblémája”.

- szerveződésük trendje a kooperatív rendszerekéhez közelít. Horizontális, hierarchia nélküli hálózatok; az együttműködést meghatározó közös alapelvek a kooperációból automatikusan adódnak; a rendszerelemek szabadon ki- és bekapcsolódhatnak, a rendszer a szükségleteknek megfelelően átalakulhat - a kooperatív rendszerek ezen jellemzői közül néhány már megfigyelhető tevékenységükben.

- az alternatív mozgalmakban is fellelhető egyenlőtlen kelet-nyugat részvétel arányát némileg ellensúlyozhatják. A keleti és nyugati alternatív mozgalmak fáziseltolódását (keleten - modernizáció, nyugaton - alternatív modernizáció; keleten - materialista értékrendű marginális „modernizátorok”, nyugaton - posztmaterialista értékrendű újmarginális „posztmodernizátorok” az élvonalban) társadalomfeletti közegbe emelve, azok hatékony és termékeny konfrontációját idézhetik elő, mindkét fél hasznára.

A teljes - 14 oldalas - tanulmány IGYÉSZ anyag.

GOMBOSTŰ

Nem tudom valójában hányan ismerik Lévai Sándort. Én csak látásból ismertem Őt.

Egyszer - egy teaházi pénteken - megkért, hogy szerezzek neki SZÍNES FEJŰ GOMBOSTŰKET, mert Ő csak ezzel tudta elképzelni a dekorációját. Miután a házat végig jártuk s csak rajzszegyet találtunk, azt hittem ez megteszi. Lévai azonban ragaszkodott a SZÍNES FEJŰ GOMBOSTŰK-höz. (Ismerői ezen nem hiszem, hogy meglepőd-nének.) Gondoltam, lerohanok s veszek neki, ha már ennyire makacs. A körülöt-tünk lévők egyszerre vetették oda cinkos mosollyal: - pénteken hat után?

Mégis - valami csodában bízva - futottam a körút felé. Egy RÖLTEX csalogatott, de természetesen zárt ajtókkal. A visszafordulás eszembe sem jutott, hiszen megígértem, hogy szerzek. A táskás butikos valójában nem is értette, hogyan kérhetek

tőle ilyesmit, pedig ha tudná, hogy az árcédulái gombostűvel vannak... (sajnos nem színessel)

Új lehetőséget kellett találnom, kis tétová-zás után odaléptem egy virág- és gasztyenya-árus nénihez. S ha hiszitek, ha nem megtörtént a csoda: a bóbiskoló néni csomagolni kezdte a SZÍNES FEJŰKET! Pénzt elfogadni nem akart „majd ha lesz nektek, visszahozod”. Ennyiben maradtunk. Lévai meglepedéssel kezdte helyükre rakni a tűket.. Ezzel le is zárhatnánk ezt az eseményt

Csak hogy a kölcsönt szerettem volna megadni, s mivel színeseket nem kaptam, vittem neki mást.

A néni csak homályosan emlékezett a történetekre, de a törlesztést épp úgy fogadta, mint a gombostűket a múltkor én: csodaként.

Kukity Krisztina

MŰHELYGAZDÁK

MŰVI KÖRNYEZET: Lévai Sándor 1098 Bp. Mező I. út. 55/57 munkahelyi T: 328-977

ALTERNATÍV LAKÓ- ÉS MUNKAKÖZÖSSÉGEK
Maurer György 1125 Bp. Szarvas G. 42/b.

KIBERNETIKA Várhelyi Tamás 4032 Debrecen Tessedik S 120. T: (52) 26-632

INFORMÁCIÓ GYŰJTŐ ÉS SZOLGÁLTATÓ (IGYÉSZ)
Maurer György 1125 Bp. Szarvas G. 42/b üzenő munkanapokon: 213-460

TEAHÁZ CSOPORT Bors Mari 1037 Bp. Kalap 12. T: 883-441

KOLLEKTÍV-HÁZKEZDEMÉ- NYEZÉS Siklaky István 1021 Bp. Tárogató út 28.

TEAHÁZ

MINDEN PÉNTEKEN HAT-TÓL

Almássy téri Szabadidő Központ Bp. VII.ker. Almássy tér 6. 4.emeleti teázó
Megközelíthető: 5 perc az EMKE-től sétálva.

Fk.: Maurer György

KEREPESTARCSAI KEZ-DEMÉNYEZÉS Kemény Bertalan 1036. Bp. Magyar L.14 munkahelyi T: 569-122

GYORSHÍREK: Forgács Éva T: 140-073 Hívható este 9 óra után

LEV-LAP TERJESZTŐ: Wereses János 1021 Budakeszi út 57/b.

ELMÉLETI MŰHELY Vincse Erásébet 1021 Bp. Tárogató út 28.

TERÜLETI SZERVEZŐK:

DEBRECEN: Csorvási László 4010 Egyetem tér 1/1

NYÍREGYHÁZA: Gicsey Péter 4400 Vasvári P. 87. fsz.

SOPRON: Horváth Elvira 9400 Ady E. 5.

SZOMBATHELY: Szabó Gábor 9700 Bagolyvári sétány 1.

BUDAPESTI SZÁLLÁS:

Adamecz Gabriella 1212 Bp. Makád u. 2. T: 984-032

TÁJÉKOZTATÁS-ANIGYÉSZ- től kérhető ingyenes ITDK-ismertető.

ELŐFIZETÉS: Egy évre 40,-Ft Est a szerkesztőség-címére küldd, vagy a Tea-hásban fizess be személyesen.